

Afrapportering på DEFF projektet *De næste skridt mod permanent adgang til e-journals i Danmark*

Projektleder: Danmarks Tekniske Universitetsbibliotek.

Projektdeltagere: CBS Library, Det Kongelige Bibliotek, Roskilde Universitetsbibliotek, Statsbiblioteket, Syddansk Universitetsbibliotek og Aalborg Universitetsbibliotek. Professionshøjskolerne som observatører.

Dato: 3. marts 2016

Indholdsfortegnelse

Resume	3
Baggrund	4
Om projektet	8
Kortlægning	8
Resultater fra kortlægning.....	10
Fælles klausul og appendix.....	11
Forhandling af rettigheder	11
Open Access og analyser	13
Test af Private LOCKSS.....	15
Centrale erfaringer fra projektets afsluttende workshop	17
Sammenligning af Portico, GLOCKSS og PLOCKSS ved projektets afslutning	18
Projektets anbefalinger	19
Krav til en permanent adgangsløsning	19
Anbefalinger	19
Bilag 1. Sammenligning af arkiveringsløsninger (2013).....	22
Bilag 2 Fælles klausuler.....	23
Bilag 3 Program fra afsluttende workshop.....	26

Resume

Behovet for en permanent adgangsløsning til digitalt indhold opstår ved bibliotekernes indkøb af elektroniske materialer på bekostning af de trykte. Alvoren og de potentielle konsekvenser ved ikke at have en arkiveringsløsning vokser i takt med, at bibliotekerne anskaffer mere og mere elektronisk indhold, og fysiske kopier kasseres og fravælges. Der er ganske simpelt ikke en fysisk samling i biblioteket at falde tilbage på, når materialet er elektronisk. I praksis er bibliotekerne blev 100% afhængige af, at forlagene har styr på langtidsbevaring, adgang ved nedbrud, adgang ved opsigelse af licenser m.m. I praksis er dette ikke altid tilfældet i en meget omskiftelig forlagsverden, hvor fokus i høj grad er på indtjening og publicering. Konsekvensen er manglende kontrol over samlinger indkøbt for hundredvis af millioner årligt.

I dette projekt har universitetsbibliotekerne i fællesskab arbejdet videre med en række konkrete aktiviteter, som har hjulpet sektoren med en lang række skridt mod en national permanent adgangsløsning til digitale materialer.

En grundlæggende forudsætning for at kunne lave en national løsninger er, at licensaftalerne indeholder de nødvendige klausuler, som sikrer bibliotekerne rettighederne ift. langtidsbevaring, adgang ved opsigelse og adgang ved salg af tidsskrifter mellem forlag. Projektet har været DEFF såvel som lokalt tegnede licensaftaler igennem og kortlagt, hvordan det ser ud med rettighederne i dag. Resultatet har i høj grad dokumenteret behovet for en indsats. Et eksempel er, at blot 2% af lokalt tegnede licensaftaler indeholder paragrafer, som sikrer biblioteket fortsat adgang til materialet, hvis licensaftalen opsiges. For at sikre de bedst mulige klausuler, som også er afprøvet med forlag, har projektet anvendt JISCs standard klausuler i en fælles målrettet forhandlingsindsats. Indsatsen har tydeligvis haft en effekt, og universitetsbibliotekerne har aftalt fortsat at have fokus på forhandling af rettighederne efter projektets afslutning.

Dækningen af universitetsbibliotekernes tidsskrifter hos Portico og LOCKSS er et andet område, som projektet har haft fokus på. Den generelle konklusion er, at dækningen ikke er specielt god hos hverken Portico eller LOCKSS. For KUB er der 59,56% af tidsskrifterne, som ikke er tilgængelige i hverken Portico eller LOCKSS. For AUB er der 47% af tidsskrifterne, som hverken er tilgængelige hos Portico eller LOCKSS.

I den tekniske del af projektet har Det Kongelige Bibliotek, Statsbiblioteket og Danmarks Tekniske Universitetsbibliotek testet Private LOCKSS. Testen viser, at LOCKSS softwaren er enkel og velfungerende og at der bør etableres et samarbejde med det engelske Safenet projekt, som er i gang med at etablere en national arkivløsning baseret på PLOCKSS.

Projektet er kommet frem til en række **anbefalinger til FFU-bibliotekerne og DEFF**. Det anbefales, at DEFF har en national permanent adgangsløsning som et **strategisk prioriteret** område i den kommende strategi. Det anbefales også, at DEFF prioriterer og støtter udviklingen af en **national bæredygtig og robust opbevaringsløsning**, som sikrer kopier af elektroniske licensbelagte såvel som Open Access tidsskrifter i Danmark.

For at sikre dansk ejerskab til indhold i nationalt regi bør der arbejdes hen imod **etablering af en national arkivløsning baseret på Private LOCKSS Network** - i tråd med anbefalingen fra Stanfords LOCKSS team.

DEFF såvel som universitetsbibliotekerne bør **fortsat have fokus på og prioritere at forhandle de nødvendige rettigheder** ind i alle aftaler. Rettighederne skal være på plads uafhængigt af, hvilken løsning der ses på, og **Knowledge Exchange** bør have fokus på rettigheder til permanent adgang, så der sikres koordinering og **et fælles pres på forlagene**. Rettigheder ved transfer af titler er specielt udfordrende.

JISC er via projektet "Safenet: Improving the UK provision and Post-Cancellation Access" foran Danmark, og DEFF bør udnytte denne mulighed for at **basere sig på viden og erfaringer gjort i Safenet**.

Omfanget af e-bøger er stigende, og i et kommende projekt skal der **også fokus på kortlægning af rettigheder ift. e-bøger samt forhandling af rettigheder** til permanent adgang til e-bøger.

Baggrund

"En aktuel problemstilling er sikring af adgang til digitale tidsskrifter, også mere end tre år tilbage. Bibliotekerne kan her spille en rolle i samspil med forlag om fremtidssikring af materiale. Problemstillingen er speciel for udenlandske tidsskrifter. Der er behov for en national/fælles løsningsmodel for digitale arkiver eller depoter på grund af ressourceknaphed og licensaftaler¹." Citatet er fra den oprindelige rapport, som satte rammerne for etablering af DEF i 1997. Citatet dokumenterer, at en permanent adgangsløsning har været på dagsordenen længe, uden at der er fundet en løsning.

Men hvorfor er det vigtigt at sikre adgang til digitale tidsskrifter, bøger m.m., og er der overhovedet et problem? Da bibliotekernes materiale var i fysisk form, stod alle bøgerne og tidsskrifterne i biblioteket. Opsagde biblioteket et abonnement, så havde biblioteket stadigvæk adgang til de årgange der var købt, for tidsskrifterne stod i kælderen eller i bibliotekssalen. Efterhånden som de elektroniske materialer slog igennem, så opsagde bibliotekerne den fysisk kopi af tidsskrifterne for at spare penge og plads, og forlagene havde jo det digitale indhold på deres servere. Pladsudfordringerne, krav til studiepladser i biblioteksrummet m.m. gjorde, at de trykte tidsskrifter blev kasseret og backfiles indkøbt. Det betyder så også, at bibliotekerne blev 100% afhængige af, at forlagene har styr på langtidsbevaring, adgang ved nedbrud m.m., hvilket i praksis ikke altid er tilfældet. Dette betyder, at biblioteker mister adgang til tidsskrifter, som de har haft licens til, når abonnementer opsiges, hvilket sker mere og mere grundet besparelser og konstante prisstigninger på licenser. Bibliotekerne kan ikke garantere brugerne adgang, og der er ikke nogen løsning, som sikrer adgangen på længere sigt. Konsekvensen er manglende kontrol over samlinger indkøbt for hundredvis af millioner årligt.

Hvis vi springer 16 år frem i tiden, så udarbejdede DEFF og Licensgruppen for Universitets- og Forskningsbibliotekerne (LUF) rapporten "*Permanent adgang til licensbelagt information i Danmark*"² i 2013. Rapporten omhandler arkivproblemer ved overgangen til elektroniske materialer, som er sikret gennem licensaftaler, hvor biblioteker abonnerer i stedet for at købe til egen ejendom. I rapporten ses på internationale erfaringer og der er lavet sammenligninger af LOCKSS, CLOCKSS, Portico, E-Depot og British Library E-journal Archive (se bilag 1).

¹ Forskningsbibliotekernes IT-udvikling – Hovedrapport Danmarks elektroniske forskningsbibliotek. 20. februar 1997. UNI-C. s. 68

² Permanent adgang til licensbelagt information i Danmark/Anette Schneider, Anna Mette Morthorst, Bo Öhrström, Inge-Berete Moltke, Lone Madsen. 28. juni 2013.

I rapporten anbefales:

- at der nationalt arbejdes på en international løsning til sikring af permanent adgang til licensbelagt information i Danmark.
- at denne opgave løses i DEFF-regi/DEFF-styregruppe defineret projekt inkl. afrapportering af det økonomiske aspekt (ministerielle midler el. afsætning af DEFF midler), da hverken opgaven eller udgiften kan løftes af det enkelte bibliotek.
- at der indskrives klausuler vedr. permanent adgang i alle licensaftaler, uanset om det er en DEFF-forhandlet eller egen-forhandlet aftale. Knowledge Exchange har udarbejdet forslag til sådanne klausuler.
- at man følger de europæiske og internationale initiativer på området, primært i England; diverse fremtidsscenerier må også undersøges. Det anbefales, at der udarbejdes yderligere analyser med henblik på implementering af løsninger.
- at der vælges supplerende løsninger, da det kan konstateres, at ingen af løsningerne er komplette³.

Klare anbefalinger som ligger fint i tråd med og i forlængelse af DEF-rapporten fra 1997.

I 2015 udarbejdede Neil Beagrie rapporten "Permanent Access to e-journals in Denmark"⁴ på bestilling af DEFF. Rapporten er baseret på interview med 7 universiteter og 1 UCC samt suppleret med internationalt udblik ift. løsninger i andre lande. Opsummering på de interviewedes ønsker kan ses i nedenstående figur.

Summary of DEFF Member Library Potential Requirements from Interviews
Supports post-cancellation access
Supports long-term access (i.e. has digital preservation function)
Improves on current position (licensing and solution issues)
International solution
Out-sourced
Subscription model
[Ideally?] response time instant for customer
[Ideally?] based in or mirrored in Europe
Cost is affordable [not defined]
Coverage of DEFF national framework licences [acceptable % not defined]
Supports transfer code of practice (licensing issue)

Figur 1. Opsummering af ønsker til permanent adgangsløsning i 2014

Baseret på disse krav mener Neil Beagrie, at der er 3 potentielle løsninger: Global LOCKSS (GLOCKSS), Private LOCKSS network (PLOCKSS) eller Portico.

³ Permanent adgang til licensbelagt information i Danmark/Anette Schneider, Anna Mette Morthorst, Bo Öhrström, Inge-Berete Moltke, Lone Madsen. 28. juni 2013, s. 11-12.

⁴ Permanent Access to e-Journals in Denmark/Neil Beagrie. Charles Beagrie Consultancy report, 12. November 2014.

LOCKSS er et open source biblioteksudviklet arkiveringssystem, som bygger på princippet Lots of Copies Keep Stuff Safe. "Lots of Copies" opnås ved, at deltagerne har LOCKSS Boxe, som taler sammen i et netværk, og som hver især indeholder kopier af artikler. Hvis en kopi går i stykker, kan boxen hente en ny kopi via netværket. LOCKSS gør det muligt for biblioteker, at arkivere og bevare adgangen til e-indhold, som biblioteket har abonnement til. I et LOCKSS netværk samarbejder biblioteker og sikrer dermed, at deres Global LOCKSS arkiverede indhold er autentisk og autorativt.

Global LOCKSS er et globalt netværk, som indeholder Open Access såvel som licenserede tidsskrifter. LOCKSS teamet forhandler aftaler med forlag om at indgå i GLOCKSS. Private LOCKSS er et "privat" netværk (PLN), hvor der kan gives adgang til licenserede såvel som Open Access tidsskrifter. Derudover giver PLOCKSS mulighed for, at der kan deles særsamlinger eller andet indhold, som det lykkes netværket at forhandle rettigheder til. Der er altså mulighed for at specialsammensætte indholdet i PLOCKSS til netværkets behov.

Portico er en digital bevaringstjeneste, som udbydes af not-for-profit-organisationen ITHAKA. Portico blev udviklet i 2002 og er et digitalt arkiv til akademisk litteratur, som biblioteker kan abonnere på. Dvs. der er ingen teknik lokalt og ingen kopi af indhold hos bibliotekerne.

I nedenstående figur er disse 3 løsninger set i forhold til de danske ønsker i 2014. Ønskerne er delt op i "mandatory (now)", "desirable (now)" og "highly desirable or mandatory (future)".

DANISH REQUIREMENTS COMPARED TO SYSTEMS BY NEIL BEAGRIE 2014			
MANDATORY NOW	GLOCKSS	PLOCKSS	Portico
Supports post-cancellation access	YES	YES	YES
Supports long-term access	YES	YES	YES
Improves on current position	YES	YES	YES
International solution	YES	YES/Partial	YES
Coverage of DEFF national framework licences	?	?	?
Cost is affordable	?	?	?
DESIRABLE NOW			
Out-sourced	NO	NO	YES
Subscription model	YES/Partial	YES/Partial	YES
Response time instant for customer	?	YES	?
Based in or mirrored in Europe	YES	YES	NO
100% coverage of DEFF national framework licences	?	?	?
HIGHLY DESIRABLE OR MANDATORY NOW			
Based in or mirrored in Europe			?
100% coverage of DEFF national framework licences	?	?	?

Figur 2. GLOCKSS, PLOCKSS og Portico ift. danske ønsker til arkiv løsning i 2014⁵.

⁵ Permanent Access to e-Journals in Denmark/Neil Beagrie. Charles Beagrie Consultancy report, 12. November 2014.

Som det fremgår af figuren er de 3 løsninger i høj grad ens og der er spørgsmål, som ikke er besvaret. I slutningen af afrapporteringen er figuren opdateret ift. de resultater, som dette projekt har kortlagt.

På baggrund af undersøgelsen kommer Neil Beagrie med 8 anbefalinger:

“Recommendation 1: We would endorse the view that Knowledge Exchange Model clauses for continuing access are included in all future DEFF and individual licenses.

Recommendation 2: In addition we would recommend DEFF follows the recent JISC practice of an annex to the agreement in which the actual options for permanent access and post-cancellation solutions agreed by the specific publisher and DEFF libraries are recorded; and that DEFF follows Jisc practice of periodic audit of compliance with the agreed options by publisher.

Recommendation 3: We suggest national central funding to support implementation of a solution for Danish Libraries is explored. If central funding is not available, develop a national framework agreement with permanent access solutions that Danish libraries can opt into. Explore if central funding might be available for a fixed period and/or on a part-funded basis for a transition phase to encourage take-up.

Recommendation 4: Validate the provisional table of potential DEFF member requirements for permanent access solutions.

Recommendation 5: Analysis the current coverage of DEFF national framework e-journal publishers within potential solutions.

Recommendation 6: Consider Global LOCKSS or/and Portico for current solutions. Determine potential consortial costs for them. Monitor development of Private LOCKSS Networks for post-cancellation access: in the medium to longer-term evaluate and cost if this has become a viable option for Denmark.

Recommendation 7: To follow the European and international initiatives in this area and build on existing information exchange and shared practice within the Knowledge Exchange partnership of Denmark, Finland, Germany, Netherlands, and United Kingdom.

Recommendation 8: To consider permanent access when implementing Open Access at the national level in Denmark. Support and integrate the contribution that a national strategy on permanent access for e-journals can make to this⁶.”

I DEFF projektet *De næste skridt mod permanent adgang til videnskabelige e-journals i Danmark* har Aalborg Universitetsbibliotek, Statsbiblioteket, Syddansk Universitetsbibliotek, Roskilde Universitetsbibliotek, CBS Library, Det Kongelige Bibliotek og DTU Bibliotek arbejdet med en række aktiviteter, som hjælper bibliotekerne videre mod en løsning i forhold til permanent adgang til e-journals i Danmark. Der er arbejdet med flere af Neil Beagries anbefalinger i projektet.

---

⁶ Permanent Access to e-Journals in Denmark/Neil Beagrie. Charles Beagrie Consultancy report, 12. November 2014.

Om projektet

Formålet med projektet er at tage fat på en række af anbefalingerne fra Neil Beagrie og med en koordineret og fælles indsats at få skabt en løsning på det længe drøftede spørgsmål om permanent adgang til videnskabelige publikationer. En af forudsætningerne for permanent adgang er, at rettighederne til dette indgår i den enkelte licensaftale. Derudover er der brug for fælles formuleringer af licenskrav iht. Neil Beagries anbefaling nr. 2, hvilket projektet også har arbejdet med. Et andet stort område i projektet har været undersøgelse af Portico og LOCKSS's dækning af universiteternes licenser. Derudover er PLOCKSS installeret og testet.

Hovedelementerne i projektet har været:

- Kortlægning
- Fælles klausul
- Forhandling af rettigheder
- Analyser af dækning
- Open Access og dækning
- Test af LOCKSS
- Afsluttende workshop med internationalt input

For yderligere information om projektet henvises til ansøgningen.⁷

Kortlægning

Der har hidtil ikke eksisteret et overblik over, hvordan det rent faktisk ser ud med rettighederne til permanent adgang i licensaftaler forhandlet lokalt og af DEFF. Rettighederne er det første skridt og essentielle for at kunne lave permanente adgangsløsninger. Lige meget om bibliotekerne vælger Portico, GLOCKSS eller PLOCKSS, er det nødvendigt, at rettighederne er med i bibliotekernes licensaftaler. Dette skyldes, at det er af stor vigtighed at kende betingelserne, og at det er blevet vurderet, at betingelser der kun står på forlagets hjemmeside ikke er godt nok, da teksten på hjemmesiderne kan ændres uden varsel, hvilket en kontrakt ikke kan. Derudover skal overblikket hjælpe med at løfte og målrette indsatsen. Som en ekstra opgave har projektet, udover at kortlægge universiteternes lokalt forhandlede aftaler, også kortlagt DEFF forhandlede licenser.

De aftaler, som er omfattet af kortlægningen og den efterfølgende forhandling, er afgrænset i forhold til nedenstående:

Listen skal indeholde:

- Tidsskrifter (ISSN) – enkelttitler og pakker (for pakker angives pakkens navn, ikke alle de enkelte titler)

---

⁷ De næste skridt mod permanent adgang til videnskabelige e-journals i Danmark.

<http://projekter.kulturstyrelsen.dk/sites/default/files/documents/De%20n%C3%A6ste%20skridt%20mod%20permanent%20adgang%20til%20videnskabelige%20e-journals%20i%20Danmark.pdf>

- Abonnementer aktive i 2015, inkl. abonnementer på arkiver

Listen skal IKKE indeholde:

- DEFF aftaler (fås direkte af DEFF)
- Bøger
- Databaser
- Pakker hos aggregatorer (fx Ebsco, Proquest)
- Portaler (fx watch medier, Altinget)
- KØBTE arkiver
- Aviser og nyhedsmagasiner

Selve kortlægningen er delt op i 5 hovedtemaer:

- 1) Kontrakt/general terms
- 2) Langtidsbevaring
- 3) Fortsat adgang ved opsigelse
- 4) Fortsat adgang ved transfer af titel
- 5) Mulighed for oplægning i arkiv

Kontrakt/general terms

I dette felt er angivet, om klausulerne vedr. rettighederne indgår i selve kontrakten eller i general terms/oplysninger på hjemmesiden.

Langtidsbevaring (long term preservation/continued access)

I forhold til langtidsbevaring er der set på muligheden for langtidsbevaring men også, hvordan der gives adgang, hvad der udløser adgangen og hvad der gives adgang til.

Langtidsbevaring	Kontrakttekst	Hvordan?	Hvad udløser adgang til dark arkiv (trigget event)?	Hvad (hvilke årgange gives der adgang til?)
<ul style="list-style-type: none"> • Ja • Nej • N/A 	Indsæt kontrakttekst	<ul style="list-style-type: none"> • Portico • LOCKSS • CLOCKSS • Via forlaget • Levering af data • Andet 	<ul style="list-style-type: none"> • A catastrophic and sustained failure of the Publisher's delivery platform • The Publisher stops operations • The Publisher ceases to publish a title • The Publisher no longer offers back issues • Other 	Indsæt kontrakttekst

Fortsat adgang ved opsigelse (cancellation of subscription)

I forhold til at have adgang til tidsskrifter når licenser opsiges er der set på teksten som beskriver dette, hvordan der gives adgang og hvad der gives adgang til.

Fortsat adgang ved opsigelse (cancellation of subscription)	Kontrakttekst	Hvordan	Hvad (Hvilke årgange der gives adgang til?)
Indsæt kontrakttekst	Indsæt kontrakttekst	<ul style="list-style-type: none"> • Portico • LOCKSS • CLOCKSS • Via forlaget • Levering af data • Andet 	Indsæt kontrakttekst

Fortsat adgang ved transfer af titel (salg af tidsskrift til andet forlag)

I forhold til at have adgang til tidligere årgange når et tidsskrift skifter til et andet forlag, er kontraktteksten kopieret ind i regnearket.

Mulighed for oplægning i arkiv (Frivillig at udfylde)

I forhold til mulighed for at oplægge en version af en artikel i et arkiv (grøn Open Access), så har nogle af deltagerne som en ekstra opgave valgt at udfylde nedenstående felter.

Mulighed for oplægning i arkiv	Kontrakttekst	Hvilken version af artiklen	Note

Resultater fra kortlægning

Kortlægningen har omfattet 348 forlag, som 1 eller flere universiteter har licensaftaler med. Derudover er 55 DEFF aftaler blevet undersøgt. Alt er blevet dokumenteret i det samme regneark. Resultatet af kortlægningen var følgende:

	Universitetsaftaler	DEFF aftaler
Antal aftaler	348	55
Opsigelse	37% lover fortsat adgang efter opsigelse	69% lover fortsat adgang efter opsigelse
Transfer	2% lover fortsat adgang ved forlagsskifte	47% lover fortsat adgang ved forlagsskifte
Langtidsbevaring (Vedvarende adgang)	26% nævner det i kontrakten	51% nævner det i kontrakten

Kortlægningen viste tydeligt, at der er brug for en indsats ift., at licensaftalerne giver de nødvendige rettigheder på de 3 hovedtemaer, som er afgørende for permanent adgang. Tallene for DEFF aftalerne ser bedst ud, hvilket kan skyldes, at det er de store forlag, som er vant til at skulle forholde sig til permanent adgang, og at flere biblioteker er involveret i aftalerne. Der er dog stadigvæk brug for en indsats for at få tallene forbedret. For eksempel står der intet i Elsevier aftalen om permanent adgang. Det er aftalt med DEFF, at sekretariatet har fokus på permanent adgang i de aftaler, som genforhandles i 2015, og at der i 2016 tages fat på de øvrige aftaler.

Kortlægningen viste også, at de mange små forlag, der måske kun har et tidsskrift, slet ikke har taget stilling til disse spørgsmål. Mange af dem har end ikke en licenskontrakt, og hvis der endelig er en, så er den online med accept/no accept ved adgang til søgning.

Projektets succeskriterie for kortlægningen var at få etableret et samlet overblik over, hvilke rettigheder universitetsbibliotekernes lokale licenser giver i forhold til permanent adgang. Det samme gør sig gældende for DEFFs licenser. Dette vurderes ud fra, at hvert universitet har gennemgået de lokale licenser og tjekket deres indhold ift. permanent adgang samt registreret dette i et regneark eller digitalt i deres ERMS. DEFFs licenser er på samme måde tjekket, og oplysningerne registeret.

Projektet har opfyldt succeskriteriet, og der findes nu et samlet regneark over både universiteternes og DEFFs aftaler ift. permanent adgang. Dette betyder, at Neil Beagries anbefaling 5 er gennemført og endda udvidet med lokale tidsskrifter.

Fælles klausul og appendix

Som det næste har projektet arbejdet med en fælles standard klausul, så de nødvendige rettigheder sikres på en ensartet måde. Projektet har taget udgangspunkt i JISCs modelaftale og opdateret den med de seneste erfaringer fra JISC.

Paragraf 1.1 vedrører ophør (opsigelse) af licensen og handler om, at forlaget skal give biblioteket kontinuerlig adgang til fuldtekster af licensbelagt materiale som biblioteket havde adgang til via 4 forskellige måder her, i blandt at stille arkivkopier til rådighed for central arkivfacilitet.

Paragraf 1.2 handler om, hvordan institutionen må behandle arkivkopier i et sikkert netværk.

Paragraf 1.3 handler om tidsskrifter, som overgår til et andet forlag, hvor udgiveren skal fastholde en ikke-eksklusiv kopi af det, man har haft abonnement til via forlagets server eller ved at stille det til rådighed for biblioteket via de 4 forskellige måder som er nævnt i 1.1.

Paragraf 1.4 vedrører, at forlaget ophører med at udgive en eller flere dele af licensbelagt materiale, hvor forlaget skal vedligeholde et digitalt arkiv eller stille det til rådighed som under paragraf 1.1.

Paragraf 1.5 sikrer, at indholdet af arkivkopier indeholder alt tekstmæssigt indhold.

Paragraf 1.6 handler om langtidsbevaring og nævner, at licensbelagt materiale skal arkiveres i Portico, CLOCKSS eller LOCKSS.

Klausulerne findes på både engelsk og dansk og er vedhæftet i bilag 2. Klausulerne er anvendt af alle projektpartnerne såvel som DEFF i de videre forhandlinger. Derudover har projektet formuleret et fælles følgebrev, som er blevet anvendt af alle i henvendelserne til forlagene.

Forhandling af rettigheder

Projektets næste skridt har været at få forhandlet klausulen ind i alle aftaler. De lokalt tegnede aftaler vedrører ofte enkelttitler eller aftaler tegnet via agenter. Der er derfor stort set ikke ingen forhandling på disse titler, og det er forskelligt i hvor høj grad, der gøres en indsats for at forbedre betingelserne.

I praksis er de lokalt tegnede aftaler, som flere har abonnement til, fordelt mellem projektdeltagerne. Derudover har det enkelte bibliotek rettet henvendelse til de forlag, som man selv har indgået en aftale med.

Efter ca. 4 måneder ser det overordnede resultatet således ud:

Universitetsaftaler – resultat af forhandlinger i projektperioden. Per december 2015
276 forlag kontaktet
13.8% har opfyldt alle krav
11.9% har delvist opfyldt krav
17.9% har sagt nej til krav
52.9% har ikke svaret.

I forhold til udgangspunkt har udviklingen været følgende:

	Universitetsaftaler. Status ved projektstart	Universitetsaftaler. Status per 1. december 2015	Ændring i procent
Antal aftaler	348	⁸ 276 forlag kontaktet	
Opsigelse	37% lover fortsat adgang efter opsigelse	55,4% lover fortsat adgang	+49,7%
Transfer	2% lover fortsat adgang ved forlagsskifte	4% lover fortsat adgang	+100%
Langtidsbevaring (Vedvarende adgang)	26% nævner det i kontrakten	42,8% nævner det	+64,6%

Tabel 1. Resultat af forhandlinger i projektperioden

En fælles og koordineret indsats har i høj grad givet resultater, og en stor del af aftalerne er blevet bedre. Metoden er så effektiv, at det kan overvejes at løfte andre indsatsområder ift. licenskrav i fælles projekter fremadrettet. Derudover har projektgruppen drøftet muligheden for at samarbejde om at få bedre vilkår og priser i lokalt tegnede aftaler, som flere har licens til. Opgaven er ikke slut, og alle har fortsat fokus på permanent adgang i licensaftalerne.

Med hensyn til DEFF aftalerne har DEFF udelukkende set på de aftaler, som skulle fornyes i 2015.

	DEFF aftaler. Status ved projektstart	Universitetsaftaler. Status per 1. december 2015	Ændring i procent
Antal aftaler	55	Ca. 11 forlag kontaktet	
Opsigelse	69% lover fortsat adgang efter opsigelse	73% lover fortsat adgang	+5,8%
Transfer	47% lover fortsat adgang ved forlagsskifte	47% lover fortsat adgang	+0%
Langtidsbevaring (Vedvarende adgang)	51% nævner det i kontrakten	51% nævner det	+0%

Tabel 2. Resultatet af DEFFs forhandlinger i projektperioden

⁸ Antallet af forlag som kontaktes er mindre end udgangspunktet ved projektstart, da der sker en oprydning i, hvilke forlag der skal kontaktes iht. projektets aftale, når der praktiske arbejde igangsættes.

DEFF har kontaktet forlag ifm fornyelser og der er opnået forbedring ift. rettigheder ved opsigelse.

Projektets succeskriterie for forhandling var, at permanent adgang indgår som et prioriteret forhandlingselement i DEFFs og de lokale licensforhandlinger startende i 2015. Det vurderes ud fra, at der ved projektets afslutning laves en fælles opgørelse over antallet af aftaler, hvor det er lykkedes at få kravene til permanent adgang med. Projektet har leveret en samlet opgørelse som dokumenterer, i hvilke aftaler det er lykkedes at få rettighederne med. Derudover viser opsummeringen i tabel 1, at en fælles og prioriteret indsats giver en godt resultat. Projektet har således arbejdet videre med Neil Beagries anbefaling 1 og 2.

Open Access og analyser

En central opgave i projektet har været at få lavet en analyse af Portico og LOCKSS dækning af DEFF licenserne og universiteternes egne licenser. Som det fremgår af figur 1 er dækningen et af de spørgsmål, som Neil Beagrie ikke har kunnet svare på, og som han anbefaler, der ses nærmere på i anbefaling 5. For at undersøge dette har alle deltagerne udtrukket en liste over alle aktive tidsskrifter fra deres respektive linkresolvere ud fra følgende kriterier:

- Alle aktive serier
- Med fuldtekstlink

Nedenstående tabel 2 indeholder information om bibliotek og antal tidsskriftstitler per bibliotek. Antallet af tidsskriftstitler kan virke overraskende, når der ses på de enkelte biblioteker og deres størrelse. Det skyldes, at der er forskel på, hvor meget bibliotekerne har åbnet for i deres linkresolver (f.eks. hele Elsevier eller det som er fagligt relevant), og i hvor høj grad listen indeholder Open Access tidsskrifter.

For både Portico og LOCKSS er der angivet tilgængelighed i antal tidsskriftstitler og procent ift. det samlede antal tidsskriftstitler for det pågældende bibliotek. Derudover indeholder rækken "Kun i Portico" eller kun "Kun i LOCKSS" information om, hvor mange af de tilgængelige tidsskriftstitler som så kun findes i henholdsvis Portico eller LOCKSS. I de sidste 2 kolonner ses på, hvor mange af bibliotekernes titler som findes i både Portico og LOCKSS, og hvor mange der ikke findes nogen af stederne.

Bibliotek	Titler	Portico		LOCKSS		Portico/LOCKSS	
		Tilgængelige	Kun i Portico	Tilgængelige	Kun i LOCKSS	Både Portico/LOCKSS	Ikke tilgængelige
AUB	64.495	15.934	8.934	8.377	1.369	7.008	47.184
		24,7%	13,8%	13,0%	2,10%	10,9%	73%
CBS	11.222	9.287	4.730	4.870	313	4.557	1.622
		82,76%	42,15%	43,4%	2,79%	40,61%	14,45%
DTU	51.462	14.700	8.550	7.273	1.123	6.150	35.633
		28,56%	16,61%	14,13%	2,18%	11,95%	69,24%
KUB	41.224	15.378	8.401	8.573	1.293	6.976	24.554
		37,3%	20,38%	20,8%	3,14%	16,92%	59,56%
RUB	30.557	12.846	6.255	7.679	1.088	6.591	16.622
		42,04%	20,47%	25,13%	3,56%	21,47%	54,40%
SB	34.726	15.940	8.505	8.576	1.141	7.435	17.645
		45,9%	24,49%	24,7%	3,29%	21,41%	50,81%
SDUB	61.213	16.738	9.106	8.939	1.307	7.632	43.168
		27,34%	14,88%	14,60%	2,14%	12,47%	70,52%

Tabel 3. Dækningen i Portico og LOCKSS af DEFF og lokalt forhandlede aftaler.

CBS er det bibliotek, som har færrest titler og den bedste dækning med 82 % i Portico og 43% i LOCKSS. De andre bibliotekers dækning i både Portico og LOCKSS ligger en del lavere. Selv hvis nogen havde råd til både at købe Portico og LOCKSS, ville der for f.eks. KUB være 59,56% af deres tidsskrifter, som ikke er tilgængelige i hverken Portico eller LOCKSS. For AUB er der 47% af tidsskrifterne, som hverken er tilgængelige hos Portico eller LOCKSS. Ingen af løsningerne giver en særlig god dækning, og der vil være brug for en langvarig indsats for at sikre rettigheder, og at flere forlag understøtter arkiv løsninger.

Det er lidt forskelligt, om universiteterne har taget OA tidsskrifter med i deres lister, og også hvor meget Open Access det enkelte bibliotek giver adgang til via deres katalog. For DTUs data er der lavet en ekstra analyse af dækningen uden OA.

	Titler	Portico		LOCKSS		Portico/LOCKSS	
		Tilgængelige	Kun i Portico	Tilgængelige	Kun i LOCKSS	Både Portico/LOCKSS	Ingen steder
Med OA	51.462	14.700	8.550	7.273	1.123	6.150	35.633
		28,56%	16,61%	14,13%	2,18%	11,95%	69,24%
Uden OA	10.881	9.556	5.836	3.987	267	3.720	1.058
		87,82%	53,63%	36,64%	2,45%	34,19%	9,72%

Tabel 4 Open Access dækning i Portico og LOCKSS

Når Open Access titlerne medregnes, dækker Portico med 28,56% og LOCKSS med 14,1%, men når Open Access titlerne fjernes, dækker Portico med 88% og LOCKSS med 37%. Der mangler derfor tydeligvis rigtig mange Open Access tidsskrifter i både LOCKSS og Portico. Nogle af grundene kan være, at OA tidsskrifter ikke er så organiserede, og at de mangler midler til betalingen til Portico.

Målet for analysedelen af projektet har været at få skabt et overblik for Portico og LOCKSS dækning af DEFFs og universiteternes lokalt forhandlede licenser. Det vurderes ud fra, at der foreligger et regneark, som redegør for Portico og LOCKSS dækning af både DEFF's og universiteternes licenser. Tabel 2 dokumenterer resultatet af denne analyse.

Den anden del af analysen har handlet om at sikre oplysninger om Portico og LOCKSS dækning af Open Access tidsskrifter, således dette kan indgå i vurderingen af systemerne. Det vurderes ud fra, at der foreligger et regneark med oplysninger om Portico og LOCKSS dækning af Open Access licenser. Kortlægningen af DTUs e-tidsskrifter i tabel 3 viser, at både LOCKSS og Portico har en meget dårlig dækning af OA tidsskrifter, hvilket også blev understreget ved projektets afsluttende workshop, hvor både LOCKSS og Portico deltog. Analysen viser, at 69% af DTU's OA tidsskrifter hverken findes i LOCKSS eller Portico.

Test af Private LOCKSS

Projektets hensigt var at teste Global LOCKSS, men Stanford, som står bag ved LOCKSS anbefalede, at projektet testede Private LOCKSS i stedet for. Begrundelsen var, at vi som biblioteker på nationalt plan bør bevare kontrol over både software-løsningen i sig selv (LOCKSS – Open Source), indholdet (tidsskrifterne) og kunne udnytte lokale samlinger af fuldtekst. Derudover er der en lang række forlag, der ikke er dækket i GLOCKSS. For indholdsdelen opnår bibliotekerne kontrol, hvis der etableres et PLN (Private LOCKSS Network), hvor bibliotekerne selv beslutter, hvilke tidsskrifter der skal indgå og i hvilke tilfælde, der bør etableres adgang til den lokale kopi i LOCKSS boksen – dvs. når adgangen til forlaget ikke kan etableres. Naturligvis i samarbejde med de respektive forlag/publiceringsplatforme.

Hovedkonklusionerne for de gennemførte test kan ses i nedenstående figur.

HOVEDKONKLUSIONER I TEST AF PLOCKSS	
Installation af LOCKSS BOX	<ul style="list-style-type: none"> •Deltagere: SB, KB og DTU •Problemfrit og nemt at installere LOCKSS Box. Kræver central konfiguration fra LOCKSS. God support. Stanford skal have SSH-adgang til LOCKSS boxen.
Tilføjelse af tidsskrifter som LOCKSS har aftaler med	<ul style="list-style-type: none"> •Deltagere: DTU •Forløber enkelt og problemfrit da forlagene er omfattet af LOCKSS tekniske setup til høst/import, dvs. der findes plugin som muliggør høst og import af data. Høst af SB's OJS server forløb også problemfrit.
Tilføjelse af tidsskrifter fra lokal samling	<ul style="list-style-type: none"> •Deltagere: DTU •En forudsætning for PLOCKSS/PLN er, at der kan tilføjes lokalt indhold. Testen omfattede: Etablering af høstmetode (sitemap), udvikling af plugin til import ved Stanford, høst og import af tidsskrifter til bibliotekets LOCKSS box.
SFX integration	<ul style="list-style-type: none"> •Deltagere: DTU •Testen omfattede alle led fra tilføjelse af tidsskrifter til eksisterende forlagspakke i SFX, aktivering i SFX og LOCKSS til test. Testen forløb tilfredsstillende..
Høstning af Open Journal Server - OJS	<ul style="list-style-type: none"> •Deltagere: SB •Testen omfattede opsætning af SB's OJS-server med LOCKSS plugin slået til, hvilket forløb problemløst og enkelt. Virker nemt at opsætte og vedligeholde. Regler for høst af SB's OJS styres/konfigureres centralt fra Stanford, som så deler konfigurationen med de enkelte boxe i et LOCKSS-netværk. Det fungerede problemløst med Stanford som central instans. Komliceret hvis man selv skal fungere som central instans og dokumentation er ikke god, hvilket Stanford anerkendte og arbejder på at udbedre.
Genopretning af bitfejl	<ul style="list-style-type: none"> •Deltagere: SB •Testen omfattede 4 scenarier: 1) En fil er forsvundet fra LOCKSS boxen men findes stadig på OJS, 2) En fil har fået en bitfejl på LOCKSS boxen, men findes stadig på OJS, 3) En fil er forsvundet fra LOCKSS boxen, og OJS-serveren er utilgængelig og 4) En fil har fået en bitfejl på LOCKSS boxen, og OJS-serveren er utilgængelig. Testen forløb tilfredsstillende.
EZProxy	<ul style="list-style-type: none"> •Deltagere: KB •Testen omfattede tjek af om brugeren har adgang til nyeste version af artiklerne via EzProzy. Testen er gennemført af KB såvel som Stanford. Testen forløb tilfredsstillende .

Figur 3. Hovedkonklusioner i test af PLOCKSS.

Alle tests er blevet gennemført tilfredsstillende og bibliotekerne har opnået erfaring med og indsigt i LOCKSS softwaren. På baggrund af de gennemførte tests har LOCKSS projektgruppen opsummeret nedenstående anbefalinger:

- Med henblik på ejerskab til indhold i nationalt regi bør der arbejdes hen imod etablering af en national arkivløsning baseret på Private LOCKSS Network - i tråd med anbefalingen fra Stanford LOCKSS team.
- En Private LOCKSS model giver kontrol over både software-løsning (LOCKSS – Open Source) og indhold (tidsskrifter). Udfordringen er kun i mindre omfang af teknisk karakter, men handler mere om at opnå den fornødne accept fra forlagene til arkivering i et Private LOCKSS Network - PLN.
- Det er ifølge Stanford LOCKSS team muligt at få tidsskrifter, som indgår i andre PLN's med i et potentielt dansk nationalt Private LOCKSS Network. Dermed kan et dansk PLN drage nytte af et allerede eksisterende setup til høst og import og i større omfang koncentrere indsatsen om de forlag/tidsskrifter, som ikke pt er en del af fx LOCKSS og tilsvarende PLN's.
- Det er oplagt at etablere et samarbejde med SafeNet (EDINA/JISC), som netop er i færd med at etablere og teste en national arkiv-løsning til e-tidsskrifter baseret på et Private LOCKSS Network.

- Det er vanskeligt at drifte et helt LOCKSS-netværk, som GLOCKSS. Udover initial opsætning kræver det stor ekspertise at vedligeholde og drive det. Stanford anbefalede på workshoppen, at man fra dansk side blev opkvalificeret til at drive et LOCKSS-netværk.

Centrale erfaringer fra projektets afsluttende workshop

Projektet valgte til den afsluttende workshop at invitere 3 udenlandske projekter/leverandører for at få mere viden og dermed flere afklaringer, men også for at perspektivere projektets resultater. På workshoppen deltog alle projektdeltagerne samt DEFF sekretariatet. De udenlandske oplægsholdere var:

- Victoria Reich og David Rosenthal fra LOCKSS
- Adam Rushbridge fra Edina og SafeNet projektet
- Bruce Heterick og Colleen Campbell fra Portico

Programmet og deltagerlisten kan ses i bilag 3.

Erfaringer fra projektets afsluttende workshop er opsummeret i nedenstående punkter:

LOCKSS

- Det vigtigste er klausulerne i aftalerne med forlagene om lokale kopier, ikke teknologien, da den skal kunne skiftes ud. Dette sikrer uafhængighed af teknisk løsning.
- En national løsning vil kræve 6 LOCKSS bokse, hvoraf 1-2 kan være virtuelle, dvs. ikke alle organisationer behøver at drifte en LOCKSS box.
- LOCKSS organisationen anbefaler en national Private LOCKSS Network (PLN) løsning til Danmark.

SafeNet

- Der er udfordringerne i Private LOCKSS Network ift. håndtering af rettigheder, og SafeNet arbejder på en løsning. Oprettelse af et dansk rettighedsregister kunne være en del af et evt. DEFF projekt.
- Rettighedsregister med dokumentation for abonnementsportefølje er nødvendigt i PLN.

Portico

- Forlagene har ikke rettigheder til alt indhold, hvilket betyder, at det ikke altid er alle titler fra et forlag der arkiveres.
- Adgang via Portico åbnes typisk indenfor 30 dage i tilfælde af trigger event.
- Portico fungerer ikke som reserve for forlagene, dvs. midlertidige nedbrud håndteres ikke af Portico.
- Priser tilgængelige for adgang til Portico.

Test af PLOCKSS

- Teknisk er der ingen problemer i at installere og køre LOCKSS bokse.

Generelle

- Rettigheder ift. transfer af titler er det sværeste at få ind i aftalerne.
- En national løsning er at foretrække.
- Følge SafeNet nøje, da UK har valgt en PLN løsning og er godt i gang (projekt slut medio 2016).
- Open Access er ikke det primære i arkiverne, men begge løsninger arbejder på at få mere Open Access indhold.
- PLN løsning er bedst hvis national løsning.
- Der er problemer med at få klausulerne ind i aftalerne, hvilket kræver fortsat arbejde.

Sammenligning af Portico, GLOCKSS og PLOCKSS ved projektets afslutning

I nedenstående figur er der tilføjet den nye viden som projektet er kommet frem til.

DANISH REQUIREMENTS UPDATED JANUARY 2016			
MANDATORY NOW	• GLOCKSS	PLOCKSS	Portico
Supports post-cancellation access	• YES	YES	YES
Supports long-term access	• YES	YES	YES
Improves on current position	• YES	YES	YES
International solution	• YES	YES/Partial	YES
Coverage of DEFF national framework licences	• 13%-43,4%	Require negotiation	27,3%-82,7%
Cost is affordable	• ?	?	?
DESIRABLE NOW			
Out-sourced	• NO	NO	YES
Subscription model	• YES/Partial	YES/Partial	YES
Response time instant for customer	• YES) (+temporary breakdown)	YES (+temporary breakdown)	NO (30 days delay. Not temporary breakdown)
Based in or mirrored in Europe	• YES	YES	NO
100% coverage of DEFF national framework licences	• NO	NO	NO
HIGHLY DESIRABLE OR MANDATORY NOW			
Based in or mirrored in Europe	• YES	YES	NO
100% coverage of DEFF national framework licences	• NO	NO	NO

Efter dette projekt kan nogle af svarene fra Neil Beagries rapport nuanceres lidt. I forhold til det mandatory ønske om "international solution", så har projektet afdækket, at PLOCKSS ville være et national Private LOCKSS netværk, som baserer sig på LOCKSS softwaren og support/betaling til Stanford suppleret med 6 bokse, som installeres på 2-3 biblioteker i Danmark. Løsningen er således stadigvæk international men hostet nationalt. Med hensyn til "out-sourced" i kategorien "desirable" kan 2-3 biblioteker drifte LOCKSS boxe på vegne af danske biblioteker, og løsningen vil således være outsourced for de biblioteker, som ønsker dette. På den måde vil der også blive tale om en subscription model for dem, som ønsker dette. Samtidigt kan Stanford købes til forskellige supportløsninger for en samlet national løsning. Med hensyn til "response time for customer", så er den øjeblikkelig for GLOCKSS og PLOCKSS.

Den store forskel på GLOCKSS og PLOCKSS er, at PLOCKSS

- kan anvendes til en national dansk løsning.
- muliggør anvendelse af løsningen til arkivering og deling af lokalt indhold.
- muliggør at bibliotekerne selv kan gøre en indsats for at øge antallet af tidsskrifter.
- muliggør at bibliotekerne selv kan prioritere hvilke tidsskrifttitler der skal i en PLOCKSS. Det kunne være danske Open Access tidsskrifter, DTU's fuldtekstarkiv m.m.
- kræver at vi forhandler rettighederne ind i aftalerne, men det skal vi uafhængigt af, hvilken løsning vi ender på.
- er en national løsning, som sikrer kopier af fuldtekster i Danmark.

Projektets anbefalinger

Krav til en permanent adgangsløsning

Projektdelegerne har, som anbefalet af Neil Beagrie i anbefaling 4, ved et afsluttende møde drøftet, om anbefalingerne fra 2014 stadigvæk er valide. Der var enighed om, at de krav, som blev defineret af bibliotekerne i 2014, stadigvæk er gældende. Der var dog et ønske om at tilføje bæredygtig og robust løsning som et krav i en fremtidig løsning. Bæredygtig handler om at sikre, at løsningen faktisk er robust, at der kan arbejdes videre med data i fremtiden uafhængigt af teknisk løsning, men det organisatoriske og økonomiske set up skal også være robust og bæredygtigt, dvs. der er en national opgave og ansvar i at sikre dette.

Anbefalinger

Projektets samlede anbefalinger.

- 1) DEFF bør have etableringen af en national permanent adgangsløsning, som et strategisk prioriteret område i den kommende strategi.
- 2) DEFF bør prioritere og støtte udviklingen af en national bæredygtig og robust opbevaringsløsning, som sikrer kopier af tidsskrifter i Danmark. Dette vil give den største sikkerhed. Der bør arbejdes hen imod etablering af en national arkivløsning baseret Private LOCKSS Network - i tråd med anbefalingen fra Stanfords LOCKSS team.

- 3) Et fremtidigt projekt bør lægge sig i halen af og samarbejde med JISC projektet "SafeNet: Improving the UK provision and Post-Cancellation Access" og have internationalt fokus. Det skal blandt andet undersøges, om Danmark kan genbruge det rettighedsregister som SafeNet udvikler, og hvad det kræver af kompetenceudvikling at drive et PLN.
- 4) En national opbevaringsløsning bør have fokus på bevaring af danske Open Access tidsskrifter men også udenlandske Open Access tidsskrifter og licensbelagte tidsskrifter, som anvendes af danske universiteter.
- 5) DEFF såvel som universitetsbibliotekerne bør fortsat have fokus på og prioritere at forhandle de nødvendige rettigheder ind i alle aftaler. Rettighederne skal være på plads uafhængigt af, hvilken løsning der ses på.
- 6) Knowledge Exchange bør have fokus på rettigheder til permanent adgang, så der sikres koordinering og et fælles pres på forlagene. Rettigheder ved transfer af titler er specielt udfordrende.
- 7) I et kommende projekt skal der også fokus på kortlægning af rettigheder ift. e-bøger samt forhandling af rettigheder til permanent adgang til e-bøger.

Bilag 1. Sammenligning af arkiveringsløsninger (2013)

Sammenligningen er fra 2013 og omfattede også løsningerne e-Depot og British Library E-journal archive.

Trigger event	LOCKSS	CLOCKSS	Portico	e-Depot	BL E-jnl archive
Biblioteket opsiges abonnement og skal have adgang til de årgange de har krav på.	Ja	Nej	Ja, under forudsætning af, at forlaget har givet Portico rettigheder til post-cancellation adgang	Nej, undtagen på stedet (on site)	Nej
Tidsskrift eller de tidligere hæfter er ikke længere tilgængelige fra udgiver	Ja	Ja. Titlen vil blive tilgængelig for alle.	Ja, titlen vil blive åben for alle aktive deltagere uanset om de tidligere har haft abonnement	Ja, i det mindste på stedet. Fri adgang i tilfælde af begivenhed, hvis forlaget tillader det	Ja, i det mindste på stedet. Fri adgang i tilfælde af begivenhed, hvis forlaget tillader det
Forlaget har ophørt med udgivelse af publikation, og adgang er ikke længere mulig	Ja	Ja, som ovenstående	Ja, som ovenstående	Ja, som ovenstående	Ja, som ovenstående
Katastrofal fejl på udgivers server	Ja	Ja, så længe udgiver ikke kan levere adgang	Ja, så længe udgiver ikke kan levere adgang	Muligvis, afhænger af aftale med udgiver	Muligvis, afhænger af aftale med udgiver

Bilag 2 Fælles klausuler

Clauses to be included in license agreements regarding Perpetual Access, Permanent Archiving and Transfer of titles.

1.1 Upon termination of this Licence (except for a material breach by the Institution of its obligations under this Licence), the Publisher will provide (at the option of the Institution) the Institution and its Authorised Users with continuous access to and use of the full text of the Licensed Material which was published and paid for during the term of this Licence and preceding licences (where applicable) between the Publisher and the Institution, without charge, either by one or more of the following options:

- i) continuing online access to archival copies of the same Licensed Material on the Publisher's server;
- ii) supplying archival copies of the same Licensed Material to the Institution in an electronic medium mutually agreed between the parties;
- iii) supplying archival copies of the same Licensed Material to a central archiving facility operated on behalf of the Danish community or other archival facility;
- iv) granting access to the same Licensed Material through one of the e-journals archiving solutions as listed in 1.6.

For the avoidance of doubt access and use of archival copies shall be subject to the terms and conditions as set out in this Licence.

1.2 The Institution is permitted to:

- i) mount the archival copies of the Licensed Material supplied by the Publisher in accordance with Clauses 1.1 (ii) and 1.1 (iii)
- ii) communicate, make available and provide access to such archival copies via a Secure Network to Authorised Users in accordance with the terms of this Licence; and
- iii) make copies or re-format the Licensed Material contained in the archival copies in any way to ensure their future preservation and accessibility in accordance with this Licence.

1.3 In the event that ownership of a part or parts of the Licensed Material is sold by the Publisher or otherwise transferred to another publisher, the Publisher will use all reasonable efforts to retain a non-exclusive copy of the volumes published during the Subscription Period and make them available without charge to the Institution:

- i) through the Publisher's server; or

- ii) by supplying such material without charge to the Institution in accordance with the procedure described in Clause 1.1

1.4 In the event that the Publisher ceases to publish a part or parts of the Licensed Material (including back issues of a title as part of the Licensed Material), the Publisher will:

- i) maintain a digital archive of such Licensed Material;
- ii) make the digital archive available to the Institution without charge through the Publisher's server, via a third party server (including e-journals archiving initiatives as listed in Clause 1.6) or by supplying the digital archive to the Institution without charge in accordance with the procedure described in Clause 1.1.

1.5 The archival copies supplied in accordance with Clause 1.1 (ii) and (iii) will contain all textual content of the Licensed Material but will not contain all links and other features and functionality associated with the online version available via the Publisher's server. Access and use of such copies will be free of charge.

1.6 The Publisher will archive the Licensed Material to ensure that it is preserved for future scholarship in at least one of the following archiving solutions: Portico, Clockss or Lockss, and inform the Institution in which of the archiving solutions the Licensed Material may be found;

[Detail here the archiving solutions where the licensed material has been deposited]

Fælles klausuler på dansk.

Klausuler der inkluderes i licensaftaler vedrørende permanent adgang og arkivering af tidsskrifttitler

1.1 Ved ophør af denne licens (undtagen i tilfælde af væsentlig krænkelse begået af Institutionen af forpligtelserne under denne licens), skal udgiveren (såfremt institutionen ønsker det) sørge for, at institutionen og dets autoriserede brugere uden gebyr har kontinuerlig adgang til og kan gøre brug af fuldtekster af det licensbelagte materiale, som er blevet udgivet og betalt for i gyldighedsperioden for denne licens og forudgående licenser (hvor dette er relevant) mellem udgiveren og institutionen på en eller flere af følgende måder:

- iv) kontinuerlig adgang til arkivkopier af licensbelagte materialer på udgiverens server,
- v) stille arkivkopier af licensbelagte materialer til rådighed for institutionen via et mellem parterne aftalt elektronisk medie
- vi) stille arkivkopier af licensbelagte materialer til rådighed via en central arkivfacilitet, der drives på vegne af det danske samfund, eller anden arkivfacilitet,
- vii) give adgang til samme licensbelagte materiale gennem en af de arkiverings-løsninger, der er nævnt under paragraf 1.6.

For at undgå tvivl skal adgang og brug af arkivkopier være underlagt de betingelser, der er gældende for licensen.

1.2 Institutionen har lov til at:

- i) organisere arkivkopier af licensbelagt materiale stillet til rådighed af udgiveren i overensstemmelse med paragraf 1.1 (ii) og 1.1 (iii),
- ii) kommunikere, gøre tilgængelig og give adgang til sådanne arkivkopier via et sikkert netværk til autoriserede brugere i overensstemmelse med bestemmelserne i denne licens og
- iii) lave kopier af eller formattere licensbelagt materiale, der er indeholdt i arkivkopierne, på en hvilken som helst måde, der sikrer fremtidig bevarelse og adgang i overensstemmelse med denne licens.

1.3 I det tilfælde at en eller flere dele af det licensbelagte materiale bliver solgt af udgiveren eller på anden måde overgives til en anden udgiver, skal udgiveren foretage alle rimelige bestræbelser på at fastholde en ikke-eksklusiv kopi af det materiale, der blev udgivet i abonnementsperioden, og uden gebyr gøre det tilgængeligt for institutionen:

- i) via udgiverens server, eller
- ii) ved at stille materialet til rådighed for institutionen uden gebyr i overensstemmelse med proceduren som beskrevet i paragraf 1.1.

1.4 Hvis udgiveren ophører med at udgive en eller flere dele af det licensbelagte materiale (inklusive titelskift, som er en del af det licensbelagte materiale), skal udgiveren:

- ii) vedligeholde et digitalt arkiv af sådant licensbelagt materiale og
- ii) gøre det digitale arkiv tilgængeligt for institutionen uden gebyr via udgiverens server, via tredjeparts server (inklusive arkivinitiativer som nævnt i paragraf 1.6), eller ved at stille det digitale arkiv til rådighed for institutionen uden gebyr i overensstemmelse med proceduren beskrevet i paragraf 1.1.

1.5 De arkivkopier, der stilles til rådighed i overensstemmelse med paragraf 1.1 (ii) og (iii) skal indeholde alt tekstmæssigt indhold af det licensbelagte materiale, men ikke links eller andre funktionaliteter, der hører til onlineversionen tilgængelig via udgiverens server. Adgang til og brug af sådanne kopier vil være uden gebyr.

1.6 Udgiveren skal arkivere det licensbelagte materiale for at sikre, at det bevares til fremtidig forskning i mindst en af følgende arkiveringsløsninger: Portico, CLOCKSS eller LOCKSS, og informere institutionen om i hvilken af arkivløsningerne det licensbelagte materiale kan findes. [Indsæt her arkiveringsløsningen, hvori det licensbelagte materiale bliver deponeret]

Bilag 3 Program fra afsluttende workshop

Afsluttende workshop i DEFF projektet de første skridt mod permanent adgang til e-tidsskrifter i Danmark – mandag den 7. december 2015.

Formålet med workshoppen er at drøfte projektets resultater men også i høj grad at diskutere, hvordan vi kommer videre med en dansk løsning på spørgsmålet om permanent adgang. Til at perspektivere drøftelserne er der inviteret oplægsholdere fra LOCKSS/Stanford, Portico og Safenet (UK). Workshoppen foregår derfor delvist på engelsk.

Sted: Danmarks Teknisk Universitet, Anker Engelunds Vej 1, Bygning 101A, 2800 Kgs. Lyngby, Mødelokale 2 i Mødecentret – 1. sal.

- 09.30-10.00 **Croissant, coffee, tee**
- 10.00-10.05 **Velkommen**
Lise Ingemann Mikkelsen from Denmark's Technical University Library
- 10.05-10.30 **Dækningen i Portico og LOCKSS**
Anette Schneider from Denmark's Technical University Library
- 10.30-11.15 **LOCKSS**
Victoria Reich from LOCKSS
- 11.15-12.05 **SafeNet: Improving the UK provision of Post-Cancellation Access**
Adam Rusbridge from Edina
- 12.05-12.15 **Short break**
- 12.15-13.00 **Portico**
Colleen Campbell and Bruce Heterick from Portico
- 13.00-13.30 **Lunch**
- 13.30-13.35 **Introduction to the project's test of LOCKSS.**
Søren Hovmand from Denmark's Technical University Library
- 13.35-13.55 **The State and University Library**
Results from the test' of LOCKSS and reflections on potential challenges in a national solution.
Kåre Fiedler Christiansen from The State Library
- 13.55-14.15 **Denmark's Technical University Library**
Results from the test' of LOCKSS and reflections on potential challenges in a national solution.
Søren Hovmand from Denmark's Technical University Library

- 14.15-14.30 **Resultater og udfordringer på licensområdet**
Anette Schneider from Denmark's Technical University Library
- 14.30-14.45 **Coffee break**
- 14.45-16.00 **Diskussion – perspektiver og hvad gør vi nu?**
Lise Ingemann Mikkelsen from Denmark's Technical University Library

Deltagerliste

Adam Rusbridge	Edina
David Rosenthal	LOCKSS
Vicky Reich	LOCKSS
Colleen Campbell	Portico
Bruce Heterick	Portico
Lise Mikkelsen	DTU Bibliotek
Line Nissen	DTU Bibliotek
Anette Schneider	DTU Bibliotek
Søren Hovmand	DTU Bibliotek
Tove Nielsen	DTU Bibliotek
Rikke Hvas Hansen	SDUB
Lone Søndberg Madsen	SDUB
Vibeke Christensen	Statsbiblioteket
Kåre Fiedler Christiansen	Statsbiblioteket
Lene Stampe Mortensen	RUB
Dorte Anderesen	RUB
Gry Fersum	RUB
Birgit Brejnebøl	CBS
Sannie Holmquist Christensen	DTU Bibliotek
Margit Andresen	UCC Biblioteket
Lone Ramy Katberg	AUB
Susanne Christoffersen	KB
Bo Öhrström	DEFF